

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 82/07-54

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. októbra 2007 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Jána Lubyho, Milana Ľalíka, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika prerokoval prijatú sťažnosť D. Š., R., zastúpeného advokátom JUDr. T. Š., K., za účasti D. K., R., zastúpenej advokátom JUDr. J. H., K., pre namietanú nezákonnosť a výsledky volieb starostu obce R. konaných 2. decembra 2006, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. Š. z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. decembra 2006 doručená sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 59 ods. 1 a 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) D. Š., R.,

zastúpeného advokátom JUDr. T. Š., K., ktorou namietal nezákonnosť a výsledky volieb starostu obce.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že kandidoval na funkciu starostu obce R. Z celkového počtu platných hlasovacích lístkov (306) získal 68 hlasov, víťazka volieb – D. K. (ďalej len „starostka“) - získala 95 hlasov, a tak sa stala starostkou obce.

Sťažovateľ namietal nezákonnosť volieb, ku ktorej malo dôjsť porušením volebného moratória starostkou tým, že v čase volieb viedla volebnú kampaň v budove, kde sídlila miestna volebná komisia, prenajímala od obce časť priestorov budovy obecného úradu, v ktorom prevádzkuje pohostinstvo, a predovšetkým v deň volieb bezplatne nalievala alkoholické nápoje voličom. Svoje tvrdenia doložil vyhláseniami skupiny voličov.

Na základe toho žiadal, aby ústavný súd zrušil výsledky volieb starostu obce R. a aby nálezom vyhlásil voľby starostu za neplatné.

Ústavný súd prerokoval sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu a 13. júna 2007 ju prijal na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Voľby sú prostriedkom pravidelného obnovovania moci občanmi.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených čl. 30 ústavy, t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Všeobecné volebné právo, ktoré je v tomto článku zaručené, znamená právo všetkých občanov v danom štáte, ktorí dosiahli vekovú hranicu, jednak svojím hlasom spolurozhodovať pri tvorbe zastupiteľských orgánov (aktívne volebné právo) a jednak možnosť uchádzať sa o zvolenie za člena niektorého

zo zastupiteľských orgánov (pasívne volebné právo). Rovnosť volebného práva znamená zaručenie toho, aby každý z voličov i kandidátov mal rovnaké postavenie.

Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je zase uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (mutatis mutandis PL. ÚS 34/99). Zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (mutatis mutandis PL. ÚS 21/94).

Pre zákon, ktorý bližšie upravuje výkon politických práv, je základným interpretačným pravidlom čl. 31 ústavy. Podľa tohto ustanovenia zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Toto ustanovenie má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádzajúca výraz predovšetkým vo voľbách je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (PL. ÚS 19/98).

Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Teda nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi.

Volebný výsledok sa zrušuje len vtedy, ak volebný nedostatok mohol mať vplyv na celkové rozhodnutie voličov.

Aby bolo možné vyhovieť volebnej sťažnosti musia byť splnené vo všeobecnosti tieto predpoklady: a) protizákonnosť, porušenie zákonov týkajúcich sa volieb, b) vzťah medzi touto protizákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta a c) intenzita protizákonnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Podľa § 30 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách do orgánov samosprávy obcí“) volebná kampaň (ďalej len „kampaň“) je činnosť politickej strany, nezávislého kandidáta, prípadne ďalších subjektov zameraná na podporu alebo slúžiaca na prospech kandidujúcej politickej strany alebo nezávislého kandidáta.

Podľa § 30 ods. 2 zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí kampaň začína 17 dní a končí sa 48 hodín pred začiatkom volieb. Vedenie kampane mimo určeného času je zakázané.

Ústavný súd vykonal vo veci dokazovanie podľa návrhu účastníkov v celom rozsahu.

Sťažovateľ predovšetkým tvrdil, že zvolená starostka obce porušila volebné moratórium, keď v deň volieb otvorila „*pohostinstvo*“, ktoré mala od obce v prenájme, a skupine voličov nalievala bezplatne alkoholické nápoje, pritom ich mala súčasne nahovárať na to, aby hlasy na starostu obce dali jej pretože bola kandidátkou. K sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľ predložil celkom 21 čestných vyhlásení na dôkaz svojich tvrdení, že išlo o porušenie moratória v deň volieb zo strany zvolenej starostky. Odvolal sa aj na to, že vec bola vyšetrená v deň volieb aj príslušným oddelením Policajného zboru B.

Zo sťažovateľom predložených čestných prehlásení ústavný súd zistil, že podpisy skupiny voličov na nich boli riadne overené matrikárkou, samotný text vyhlásení bol však zjavne písaný tým istým rukopisom, pričom v nich bol uvedený rovnaký text. Pri výsluchu tejto skupiny občanov (I. H., D. B., Ing. M. V., M. Č., I. Č., M. Č., M. D., I. F., Š. G., D. G.,

D. G., R. G., Ľ. G., J. K., A. T., A. T., A. T., A. T., A. T., M. T. a E. T.) bolo však zistené, že samotní voliči nepísali obsah vyhlásení, ktoré podpísali, išlo o pripravené voľné hárky, do ktorých sa následne dopisoval text a podpisovali ich v rómskej osade za prítomnosti matrikárky, sťažovateľa a jeho manželky. Mnohí z nich si neboli vedomí toho, čo v skutočnosti bolo obsahom ich vyhlásenia, a až pri výsluchu sa dozvedeli skutočný obsah toho, čo podpísali. Súčasne niektorí z tejto skupiny voličov vyhlásili, že aj keď bolo pohostinstvo v deň volieb otvorené, nie všetci z nich ho navštívili, starostka im neponúkala alkoholické nápoje, a ak ich požili, každý si objednaný alkoholický nápoj zaplatil sám z vlastných prostriedkov. Čo sa týka starostkinej prítomnosti v rómskej osade v deň volieb v popoludňajších hodinách, ani jeden svedok neuviedol jednoznačne, za akým účelom tam bola a či bezplatne podávala nejaké naturálne pôžitky spoluobčanom. Naopak, niektorí z nich uviedli, že 17. septembra 2007 bola skupina voličov u sťažovateľa, a aj keď jednoznačne neuviedli dôvod svojej návštevy, mala sa týkať ich výsluchu 18. septembra 2007. Predseda volebnej komisie v obci uviedol, že voľby prebehli v súlade so zákonom a bez problémov a neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že zo strany starostky bolo porušené volebné moratórium. Na otázku ústavného súdu Obvodné oddelenie Policajného zboru B. uviedlo, že policajná hliadka na základe oznámenia bola v obci 2. decembra 2006, avšak v pohostinstve nebola zistená ani prítomnosť voličov, ani nalievanie alkoholu. Z uvedeného vyplýva, že ani tento štátny orgán nepotvrdil udanie sťažovateľa.

Tvrdenia sťažovateľa neboli teda preukázané tak, ako to uvádzal v sťažnosti.

Ústavný súd sa vo viacerých svojich rozhodnutiach zaoberal otázkou, kedy je volebná kampaň vedená spôsobom, ktorý môže ovplyvniť výsledok volieb, a tým porušiť zákon o voľbách do samosprávy obcí, ako aj čl. 30 ústavy (napr. PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 6/06). Pri tomto rozhodovaní zisťoval intenzitu porušenia volebnej kampane a jej možné nedostatky a dospel k záveru, že len obzvlášť hrubý spôsob vedenia volebnej agitácie by mohol narušiť slobodnú súťaž politických síl.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom uvedené skutočnosti nepredstavujú dostatočné dôvody na to, aby ústavný súd zrušil výsledky volieb starostu obce R., čo je pri volebných sťažnostiach dôvodom pre zamietnutie návrhu, a vykonaným dokazovaním nebolo preukázané zasahovanie do súťaže politických síl nezákonným a neústavným spôsobom.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. októbra 2007